

Gène Eggen in zijn atelier.

Gène Eggen, een gedreven kunstenaar

Door Irene Verhiel

FILM/BEELDDE KUNST • „Moet dat nou”, reageerde kunstenaar Gène Eggen toen Maurice Nijsten hem vroeg of hij een film over hem mocht maken, wars als hij was van persoonlijke eer. „Ja, dat moet”, verzekerde de cineast uit Ulestraten hem. Na uitleg van Nijsten ging de kunstenaar overstag.

Maurice Nijsten is vooral bekend van de vele natuurfilms, die hij samen met collega Jo Erkens maakte voor L1-TV en de KRO-televisie. „Maar ik heb inmiddels bijna net zoveel films gemaakt over mensen als over dieren”, zegt Nijsten. „Iedereen denkt altijd dat je wel veel geduld moet hebben om dieren te filmen. Dat klopt, maar met mensen moet je misschien nog wel geduldiger zijn. Kijk, als ik vanuit mijn schuiltentje met mijn telescopen dieren begluur, zijn die dieren helemaal zichzelf, want ze weten immers niet dat ik zit te kijken. Maar mensen gaan zich vaak anders gedragen als er een camera op hen gericht is. En dat wil ik uist niet, ik wil het zo puur mogelijk. Dus probeer ik me in hen in te leven, hun vertrouwen te winnen, ervoor te zorgen dat ze mij en mijn camera niet meer als indringer zien. En

Na het plotselinge overlijden van de Limburgse kunstenaar Gène Eggen in februari 2000 liet cineast Maurice Nijsten al het filmmateriaal dat hij over hem gemaakt had een jaar liggen. Daarna ging de filmer uit Ulestraten er toch mee aan de slag en nu is 'Gène Eggen: mens en kunstenaar' klaar. Vrijdag gaat de film in première in Meerssen.

dat kost veel tijd.” Nijsten maakte al eerder films over kunstenaars, zoals die over Charles Eyck, in 1983. „Ik houd van beeldende kunst en ik vind film een ideaal medium om iets te laten zien van hoe de kunstenaar praat, denkt, leeft en actief bezig is in zijn atelier. Op die manier kun je de kijker een blik geven in de keuken die hij anders nooit te zien krijgt.” Gène Eggen stond altijd al hoog op zijn verlanglijst. „Uitgaande van Limburg is hij een monument te noemen, zijn beelden vind je door de hele provincie, door het hele land eigenlijk. Hij kreeg zijn opleiding aan de Amsterdamse Rijksacademie, tegelijk met andere Limburgse Amsterdammers als Pieter Defsché en Ger Lataster. ~~Corneille en Appel waren zijn klasgenoten.~~ Corneille en Appel waren zijn klasgenoten. En toch is Eggen een pure Limburger gebleven.” Na zijn opleiding keerde de kunstenaar terug naar zijn geboor-

tedorp Ulestraten, waar hij tot zijn dood woonde in het ruim 350 jaar oude vakwerkhuis van zijn ouders. „Als je het niet kunt vinden binnen vijf kilometer van je ouderlijk huis, dan vind je het nergens”, hield docent Campendonk van de academie hem voor. En Eggen trok leer uit die les.

Dat Eggen, net als de filmer zelf, in Ulestraten woonde, was een gelukkige bijkomstigheid. Zo kon Nijsten wekelijks binnenlopen in het atelier van de kunstenaar, stevast bewapend met zijn camera, waar het de ene keer wel en de andere keer niet tot filmen kwam. „Eggen gaf zich volledig over aan de camera. Daardoor doet de film heel naturel aan, lijkt het alsof er helemaal geen camera aanwezig was.” Nijsten leerde Eggen kennen als een wijs, filosofisch man. „Iemand die zorgvuldig zijn woorden kiest en weet waar hij het over heeft.” Toen Nijsten een jaar bezig

was, overleed de kunstenaar plotseling, ruim een jaar voor hij tachtig zou worden. „Dat was heel emotioneel. Iets dergelijks was me ook al overkomen bij de film over Charles Eyck. Het leek wel alsof ik telkens kunstenaars aan het eind van hun leven portretteerde. Toevallig was ik datzelfde jaar ook bezig geweest met een documentaire van de KRO over stervensbegeleiding. Alles bij elkaar was me dat een beetje te veel geworden. Ik heb het materiaal een jaar laten liggen om afstand te kunnen nemen.” Daarna ging de cineast weer aan de slag. „Telkens hoorde ik mezelf vragen: 'Gène, doe ik het goed zo?'. Zoon Coen Eggen inventariseerde bijna vierduizend werken, van beelden tot grafiek en houtsnijwerk, en maakte een voorselectie voor de film. Daaruit maakte Nijsten zijn eigen keus en die werken laat hij deels terloops en deels prominent in collages in de

film zien. Telkens terugkerende elementen in werk van Eggen zijn het geloof en de vrouw. 'God heeft de vrouw nodig om zijn gezicht te kunnen tonen', luidde zijn mening. Nijsten gebruikt een mooie truc om het verleden van de kunstenaar in beeld te brengen. „Met mevrouw Fien, ook al zo'n markante persoonlijkheid, bladert de camera mee door het oude fotoboek, kijkend naar de kiekjes die ze zelf met haar Kodak-box van haar man en gezin maakte.” Een constante in de film is de gedrevenheid van de kunstenaar. „Gène Eggen kon niet anders. In het begin had hij eigenlijk helemaal niet zoveel op met kunst en kunstenaars. Maar hij had het gevoel dat hij moest, of hij wilde of niet.” 's Morgens liggen er al drie opdrachten op mijn bord en daar heb ik er 's avonds misschien een van af', verzuchtte hij wel eens. In de film heb ik geprobeerd de tweestrijd in die mens te laten zien. Vandaar ook de titel: *Gène Eggen, mens en kunstenaar*. Helaas heeft Gène er geen enkel beeld van kunnen zien.”

De film over Gène Eggen gaat vrijdagavond in première in het Stella Maris College in Meerssen, aanvang 19.30 uur.